

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

Філологічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра журналістики

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Медіаосвіта і медіаграмотність

(вказіть назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

вибіркова

(вказати: обов'язкова)

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

філологічний факультет

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання українська

Розробник: к.н.с.к., доц. Савчук О.М., д.н.с.к., доц. Василик Л.Є.

Профайл викладача (-ів) <https://www.journalistic.space/julia-popovych/>

Контактний тел. 58-47-02

E-mail: ok.savcuk@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle <https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=638>

Консультації

Очні консультації: щотижня

Онлайн-консультації: GoogleMeet

1. Анотація дисципліни (призначення навчальної дисципліни).

Курс «**Медіаграмотність**» спрямований на підготовку особистості до безпечної та ефективної взаємодії із сучасною системою мас-медіа, включаючи як традиційні (друковані видання, радіо, кіно, телебачення), так і новітні (комп'ютерно опосередковане спілкування, Інтернет, мобільна телефонія) медіа з урахуванням розвитку інформаційно-комунікаційних технологій.

2. Мета навчальної дисципліни: Метою навчальної дисципліни передбачає розвиток навичок принципів протистояння маніпулюванню інформацією, аналізу інформаційного простору, уявлення про сучасні ЗМІ і пояснення ролі медіаграмотності в глобалізованому інформаційному світі; ознайомлення студентів із найрозповсюдженішими видами маніпуляцій і пропаганди, наданні базових інструментів перевірки інформації та формування критичного мислення.

3. Перереквізити.

Медіаетика,
Медіаправо,
Масова комунікація та інформація.

4. Результати навчання:

Знати:

- роль медіа у формуванні картини світу;
- аспекти медіаграмотності;
- негативні тенденції, що створюють засоби масової інформації;
- особливості використання інформації;
- принципи маніпулювання свідомістю споживачів інформації та протистояння їм.

Вміти:

- виявляти маніпулятивний контент медіа;
- здійснювати аргументований критичний огляд аудіовізуальної та друкованої інформації;
- оцінювати зміст, форму і стиль аудіовізуальної та друкованої інформації;
- розшифровувати та використовувати закодовану в медіа інформацію;
- самостійно створювати медіапроекти в галузі медіаосвіти.

ЗК10. Здатність діяти на основі медіазаконів.

ЗК14. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ФК7. Здатність здійснювати професійну діяльність відповідно до медіа законодавства України, що регламентує діяльність засобів масової комунікації.

ФК4. Здатність використовувати вітчизняний і світовий досвід у галузі соціальних комунікацій.

РН5. Виокремлювати загальні складові журналістського тексту, адаптувати текст під запити аудиторії, створювати власні тексти для ЗМІ, самостійно формувати концепцію медіа.

РН11. Орієнтуватися у масово-інформаційних та комунікативних процесах.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Назва навчальної дисципліни «Медіаосвіта і медіаграмотність»											
Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість			Кількість годин					Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	змістових модулів	лекцій	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	

Денна	III	VIII	4	120	2	30	36			50	6	екзамен
Заочна	III	VIII	4	120	2	8	9			99	17	екзамен

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. Тенденції розвитку медіаосвіти в Україні												
Тема 1. Медіаосвіта та медіаграмотність. Впровадження медіаграмотності в Україні. Медіаграмотність як основа формування громадянського суспільства, здатного протистояти маніпулятивним технологіям ЗМІ.	10	2	4			5			1	1			10
Тема 2. Стандарти медіа. Саморегуляція ЗМІ. Комісія з журналістської етики, Незалежна медійна рада. Видання у сфері медіарегуляції («Детектор медіа», «Телекритика»), журналістські ГО. Їхній вплив на якість медіа в Україні.	20	4	4		1	10			1	1	1		10
Тема 3. Маніпуляція та популізм – типові ознаки. Класифікація маніпулятивних заяв. Відокремлення чуток від фактів. Дезінформація і міфи. Ідеологія – пропаганда – агітація.	10	4	4			5			1		1		10

Тема 4.Дезінформація та техніка «сендвіча»: "отруйний сендвіч", "цукровий сендвіч". Пряма ідентифікація, прийом «авторитету», прийом «аргумент», формування «порядку денного», «напівдебати», ефект присутності та ін.	15	4	4			5		1	1			10
Тема 5. Чим є телебачення? Наскільки йому можна довіряти? Які ЗМІ контролюють українські олігархи. Поняття редакційної політики. Прийоми маніпуляції на ТБ. Прийоми маніпуляції в кіно.	15	4	6		1	5		1	1			10
Разом за ЗМІ	70	18	20		2	30		5	4	2		50
Теми лекційних занять	<i>Змістовий модуль 2. Маніпуляції у журналістиці</i>											
Тема 6. Як протистояти маніпуляціям. Як правильно читати заголовки? Як перевіряти зміст? Яку роль відіграють оціночні судження і чи віри- ти їм?	10	4	4		1	5		1	2			12
Тема 7. Фактчек як протидія маніпуляціям. Потреба у фактчекінгу	20	4	4			10				2		22

інформації. Структура матеріалу у форматі фактчек. Вердикти фактчек. Різноманітні види фактчеку за формою. Публічна заява як основний об'єкт дослідження. Джерела заяв.												
Тема 8. Проблема насильства в медіа та її вирішення. Співвідношення позитивних та негативних новин. ЗМІ та питання дискримінації. Толерантність через медіа як вирішення соціальної напруги.	20	4	6			5		1	1	1		13
Разом за ЗМ 2	50	12	16		2	20		3	5			49
Усього годин	120	30	36		4	50		8	9	4		99

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

№	Назва теми
1.	Як треба перевіряти новину?
2.	Специфіка та класифікація маніпулятивних впливів медіа
3.	Співвідношення негативних та позитивних новин.
4.	Проблема насильства в медіа.

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни за рішенням кафедри (викладача).

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю, методи навчання

МН1 – словесні методи (лекція, співбесіда, консультація, дискусія тощо);

МН2 – практичні заняття;

МН3 – робота з матеріалами медіа;

МН6 – наочні методи (презентації, ілюстрації, відеоматеріали тощо).

МН8 – комп'ютерні засоби навчання;

МН11 – створення журналістських матеріалів.

Методи оцінювання

МО2 – тести, опитування, контрольні самостійні роботи

за індивідуальними завданнями;

МО4 – звіти, реферати, статті;

МО6 – презентації виконання результатів завдань;

МО8- екзамен

Формами поточного контролю є усні та письмові відповіді студента. До усних відповідей відносимо активність (оперування вивченим матеріалом) студента на практичних заняттях, демонстрація та коментування підготовлених студентом мультимедійних презентацій, а також виступи з доповідями. До письмових – реферат, есе, огляд, тестування, самостійні та контрольні роботи. Формою підсумкового контролю є залік.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- контрольні роботи;
- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують студенти Для прикладу (екзамен)

Поточне тестування та самостійна робота									Екзамен	Сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль №2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	40	100
5	10	5	5	5	5	5	10	10		

5. Рекомендована література:

Основна

1. Медіаграмотність. Критичне мислення у мультимедійному світі Київ: АУП: Центр Вільної Преси, 2017. 319 с.

2. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник. Київ: Центр вільної преси, 2012. 352 с.

3. Медіаосвіта. Основи медіаграмотності: навчально-методичний посібник для курсу «Основи медіаграмотності». Умань, 2014. 128 с.

4. Медіакультура особистості: соціально-психологічний підхід: Навчальний посібник. К.: Міленіум, 2009. 440 с.

5. Потятиник Б. В. Медіа: ключі до розуміння. Львів: ПАІС, 2004. 312 с.

6. Практична медіаосвіта: авторські уроки. К.: АУП, Центр вільної преси, 2013. 447 с.

Додаткова

1. Перевірка фактів як буденний журналістський ритуал // Медіакритика: <http://www.mediakrytyka.info/ohlyady-analytika/perevirka-faktiv-yak-budennyu-zhurnalistyskyy-rytual.html>
2. https://ms.detector.media/mediaprosvita/mediaosvita/kontseptsiya_vprovadzhennya_mediaosviti_v_ukraini_nova_redaktsiya/
3. <https://video.detector.media/special-projects/novynna-gramotnist-i22>
4. Онлайн-курс з медіаграмотності <https://verified.ed-era.com/ua?fbclid=IwAR13dHyEWFyNvNewE5YZpkzjMJwJqxnAaPxeQSzVtzlizo0eaGeupCR5AQ>
5. FactCheck-Ukraine
6. StopFake.org
7. <https://voxukraine.org/uk/tag/faktchek-uk/>
8. Заборона фільмів російського виробництва. Перелік: https://web.archive.org/web/20171221072630/http://dergkino.gov.ua/media/text/zaborony_2014.doc
9. Вайшенберг З. Журналістика та медіа: Довідник / ЗігфрідВайшенберг, Ганс Й. Кляйнштойбер, БернгардПьорксен / Перекл. з нім. П.Демешко та К. Маке-єв; за загал. ред. В.Ф. Іванова, О. В. Волошенюк. – К.: Центр Вільної Преси, Академія Української Преси, 2011. – 529 с.
10. Вайшенберг З. Новинна журналістика: Навчальний посібник / За загал. ред. В.Ф.Іванова. – К.: Академія Української Преси, 2011. – 262 с.
11. 15 кращих українських проєктів з медіаграмотності // <https://www.ukrinform.ua/rubric-society/2455061-15-krasih-ukrainskih-proektiv-z-mediagramotnosti.html>

Інформаційні ресурси

1. <http://umdpl.info/>
2. www.helsinki.org.ua
3. <http://www.la-strada.org.ua>
4. <https://humanright.com.ua/>